

בית משפט השלום בנתניה

ת"א 2256-07-16 טביביאן נ' פורמן ואח'

תיק חיצוני:

בפני כבוד השופטת ליאת הר ציון

תובע נאמן טביביאן
ע"י ב"כ עו"ד רון בעאם

נגד

נתבעת 1. מיטל פורמן

1

פסק דין

2

הקדמה

3

4 1. הנתבעת ייצגה את התובע בתביעה כנגד קרן הפנסיה "עדי" (תכונה "עדי") לצורך אישור
5 תביעה לפנסיית נכות. התובע טוען כי הנתבעת הגישה את התביעה בחלוף תקופת
6 ההתיישנות, ולפיכך תביעתו לא התבררה לגופה, מאחר שנדחתה על הסף. הנתבעת לא
7 חולקת על כך שהתביעה הוגשה בחלוף תקופת ההתיישנות.

8

9 2. התובע תבע פיצוי המשקף את שווי הפיצויים (קצבאות הנכות) מחברת עדי אשר היה זכאי
10 להן, לטענתו, ככל שהתביעה הייתה מתבררת לגופה.

11

12 3. להגשת תביעה בטרם חלוף מועד ההתיישנות אין כל חלופה סבירה אחרת והיא איננה
13 דורשת הפעלת שיקול דעת (ראו: ע"א 8001/95 קורן נ' ויסברג, עו"ד). על כן, יש לראות
14 את הנתבעת כמי שהתרשלה.

15

השאלה שעולה, אם כן, בפסק דין זה, נוגעת לקשר הסיבתי ולנזק.

16

17 4. על בית המשפט לבחון, לצורך בירור אחריות הנתבעת כלפי התובע, מהי תוצאת ניהול
18 ההליך על ידי התובע כנגד חברת הביטוח "עדי", ככל שההליך היה נדון לגופו. הפסיקה
19 עמדה לא אחת על מורכבות בחינה זו, בדיעבד, בבחינת ניסיון להתחקות אחר תוצאת פסק
20 הדין שלא ניתן בשל המעשה הרשלני.

בית משפט השלום בנתניה

ת"א 16-07-2256 טביביאן נ' פורמן ואח'

תיק חיצוני:

5. התובע תבע את הנתבעת, בנוסף, בגין עגמת נפש שנגרמה לו כתוצאה מהגשת התביעה בחלוף תקופת ההתיישנות, וכן כתוצאה מכך שנודע לו רק בדיעבד על הגשת התביעה בחלוף תקופת ההתיישנות, עקב בירור שעשה מול הנהלת בתי המשפט.

• הדגשות בטקסט ובציטוטים הוספו על ידי- ל.ה.צ

רקע עובדתי

6. התובע יליד שנת 1956. התובע טוען כי בשנת 2002 איבד את כושר עבודתו והגיש תביעה לפנסיה נכות לחברת הביטוח "עדי" בה היה מבוטח במסגרת עבודתו.

חברת "עדי" דחתה את תביעתו בטענה כי איבד את זכויותיו בעקבות משיכת כספי פיצויים מס' חודשים קודם לכן, אשר הותירו בידיו יתרה הנמוכה מסכום הפנסיה המזערי על פי התקנון שהיה בתוקף לטענתם.

7. ביום 19.8.2010 התובע שכר את שירותי הנתבעת על מנת לייצג אותו בתביעה נגד חברת הביטוח עדי. לטענת התובע סוכם כי הנתבעת תגיש את התביעה בטרם תסתיים תקופת ההתיישנות, דהיינו עד ליום 10.9.2010.

8. התביעה הוגשה בחודש דצמבר 2010, שלושה חודשים מאוחר לתקופת ההתיישנות תוך הסתרת מידע זה מהתובע. לטענתו, הנתבעת מסרה לו אישור מסירה מזויף בו צוין מועד הגשת תביעה נושא פרטים שגויים, כגון תאריך הגשה מספר הליך ושמות הצדדים- דבר אשר נודע לו רק לאחר שפנה למזכירות בית המשפט והנהלת בית המשפט.

9. ביום 27.3.2012 התקיים דיון בבית הדין האזורי לעבודה בתל אביב. במהלכו ביקשה הנתבעת למחוק התביעה ללא צו להוצאות. התביעה נמחקה כמבוקש בהסכמת הצדדים.

10. הליך נוסף שהגיש התובע כנגד "עדי" נדחה עקב טענת התיישנות שהעלתה עדי. התובע יוצג בהליך זה על ידי עו"ד ליאת תבורי-נחשון (ס"ע 13-4300103). בית המשפט קבע בהחלטתו מיום 30.10.13 כי תקופת ההתיישנות חלפה בספטמבר 2010, ואף התייחס לכך שבהליך אחר (הוא ההליך נשוא כתב התביעה-ס"ע 10-12-142443) התביעה הוגשה בחלוף תקופת ההתיישנות (סעיף 18 להחלטה).

בית משפט השלום בנתניה

ת"א 16-07-2256 טביביאן נ' פורמן ואח'

תיק חיצוני :

יצוין כי בתחילת שנת 2006 התמזגו קרנות הפנסיה החדשות "נתיבות פנסיה" ו"עתידיית אישית" ב"עדי קרן פנסיה", והקרן הממוזגת נקראת "הראל פנסיה". בתחילת שנת 2010 התמזגו הקרנות הפנסיה החדשות "הראל פנסיה" ו"גלעד" והקרן הממוזגת נקראת "הראל גלעד פנסיה". הראל גלעד פנסיה מנוהלת על ידי הראל ניהול קרנות פנסיה בע"מ, שהינה חברה מנוהלת כהגדרתה בחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), התשס"ה-2005.

טענות הצדדים

11. לטענת התובע, אלמלא מחדליה של הנתבעת אשר הגישה את תביעתו בחלוף תקופת ההתיישנות, היה מקבל את יומו בבית המשפט וזוכה בתשלום כספי פנסיית הנכות מחברת "עדי" שהגיעו לו על פי כל דין. לטענתו, מעשי התובעת מנעו ממנו את האפשרות לנהל את ההליך ולהוכיח טענותיו כנגד קרן הפנסיה עדי, ויש להעריך את נזקיו השונים בגין אובדן זה לפחות ביחס לפגיעה בסיכויי התביעה. מדובר בנזק בר פיצוי אפילו אם הסיכוי (שאבד) להצליח בתביעה נופל מחמישים אחוזים.
12. על פי חוות דעת שצרף התובע לתביעה, הנזק שנגרם לו עומד על סך של 536,221 ש"ח המהווה את הסכום לו היה זכאי לקבל מחברת "עדי" לולא התרשלות הנתבעת.
13. התובע טען כי אופן התנהלות הנתבעת, לרבות בעת שזייפה את מועד הגשת כתב התביעה הסב לו נזק לא ממוני רב אשר בגינו התבקש פיצוי בסך של 200,000 שח.
14. אי הגשת התביעה במועדה ומסירת מידע כוזב שגוי ומסולף בנוגע להליכים המשפטיים בניסיון להסתיר את מעשיה ומחדליה הרשלניים מהוויים הפרה של החובות החלות על התובעת מתוקף היותה עורכת דין, הפרה של חובותיה המקצועיות החוזיות והאתיות תוך סטייה מסטנדרט התנהגות סביר המצופה ממנה.
- בנסיבות העניין, כאשר התרשלותו של עו"ד פוגעת ביכולת של התובע להוכיח קשר סיבתי, יש להחיל את הכלל "הדבר מדבר בעד עצמו" ולהעביר את נטל השכנוע לנתבעת לשלול קיומו של קשר סיבתי.
15. הנתבעת לא חלקה על כך שהגישה את התביעה בחלוף תקופת ההתיישנות. אולם, לטענתה, אין מקום לפסוק כנגדה כל פיצוי מאחר שלתובע אין עילת תביעה כלפי חברת "עדי" לקבלת כספי הפנסיה. לטענתה, הדבר עולה מתוך מכתבים אשר נשלחו לתובע על

בית משפט השלום בנתניה

ת"א 16-07-2256 טביביאן נ' פורמן ואח'

תיק חיצוני:

1 ידי חברת עדי, בהם נמסר לתובע באופן מפורש כי לא קמה לו כל זכאות לכספים אשר
2 נתבעו על ידו.

3
4 לטענת הנתבעת, אכן התביעה הוגשה בחלוף תקופת ההתיישנות. אולם המדובר היה
5 בתביעה שמהותה גילוי מסמכים ביחס לזכויותיו של התובע בחברת "עדי". כאשר התקיים
6 הדיון בבית הדין האזורי לעבודה הוצגו בפניה מסמכים, ועל כן החליטה למחוק את ההליך
7 בהעדר סיכויי ההליך, וללא צו להוצאות.

8
9 16. הנתבעת מוסיפה וטוענת כי התובע המשיך לפנות אליה לאחר שהגיש הליכים באמצעות
10 עורכי דין אחרים, והיא נתנה לו סיוע משפטי, ללא עלות.
11 כמו כן, הנתבעת טוענת כי יש פגם ממשי בהגשת תביעה כנגדה אשר הוגשה בשנת 2016
12 בגין מעשים שנעשו בשנת 2012.

13
14 יצוין כי לנתבעת אין פוליסת ביטוח רלוונטית. על כן, לא צורפה להליך חברת ביטוח
15 כנתבעת נוספת.

דיון משפטי

16
17
18
19 17. **כיצד יוכח הנזק והקשר הסיבתי כאשר בית המשפט מבקש לבחון מה הייתה תוצאת**
20 **פסק הדין אלמלא המעשה הרשלני?**

21
22 18. הפסיקה עסקה בסוגיה של הערכת הנזק שנגרם ללקוח כתוצאה מרשלנות עורך כדן,
23 כאשר הבחינה המתבקשת היא תוצאות הליך שלא נוהל, עקב ההתרשלות, או שיכול היה
24 להיות מנוהל בדרך אחרת אלמלא רשלנות עורך הדין. ענין זה נדון בבית המשפט העליון
25 בשני פסקי דין עיקריים בענין **קמר** (ע"א 9022/08 **אהובה מגורי-כהן נ' עו"ד משה קמר**
26) ובענין **חטר ישי** (ע"א 989/03 **חטר ישי, משד עורכי דין נ' חנינזון**). להלן נסקור את
27 ההלכה שנפסקה בענין זה.

28
29 19. בע"א 9022/08 **אהובה מגורי-כהן נ' עו"ד משה קמר** המשיב ייצג את המערערים בהליכים
30 לפיצוי בגין הפקעה. המערערים תבעו את המשיב בגין רשלנות מקצועית לאור העובדה
31 שבחר לא לחקור את השמאי על חוות דעתו. באותו מקרה נפסק:

32 **"... אילו נתקבלה גישת המערערים היה על המותב הדן בתביעת**
33 **הרשלנות לקבוע מה היתה התוצאה ה"נכונה" בהליך הקודם. בו הכריע**

בית משפט השלום בנתניה

ת"א 2256-07-16 טביביאן נ' פורמן ואח'

תיק חיצוני:

1 המותב שדן בתיק ... אכן ישנם גם מקרים קלים יותר, לדוגמה כאשר
2 עורך דין לא הגיש כתב הגנה במועד וניתן פסק דין בהעדר הגנה. אך גם
3 במקרים אלה, יאלץ בית המשפט לשער מה היה קורה אילו היה מוגש
4 כתב הגנה במועד: ברי, כי לא היה ניתן פסק דין בהיעדר (ולמשל, אם
5 היתה רשלנות מצד עורך הדין שעלתה בהוצאות, ישנה כתובת להוצאות
6 אלה, שלא היו צריכות לבוא לעולם) - אך עדיין יש לשער כיצד היה
7 מכריע בית המשפט בתום ההליך לגופו. האם היתה עמדת הנתבע
8 מתקבלת? .. "

9 "... שוב: מהלך היפותטי זה אינו פשוט במישור הראייתי, ומבחינות
10 מסוימות גם במישור המדיניות הציבורית. מהותה של התביעה
11 הנזיקית היא הטענה, כי ראוי היה להגיע לתוצאה שונה מזו שהגיעה
12 אליה הערכאה שדנה בתביעה המקורית בהליך מתאים (לדוגמה, לקבוע
13 בהליך אזרחי, כי היה ראוי להגיע לתוצאה אחרת בהליך פלילי על כל
14 המשתמע). הליכים מסוג זה מאפשרים (אולי אף מצריכים) להעיד
15 מחדש את העדים שהעידו בהליך המקורי תוך שמיעת עמדתם ביחס
16 לטענה, שנטען שראוי היה להעלותה; למעשה הם עשויים לחייב ניהול
17 המשפט המקורי מחדש בהליך תביעת רשלנות. סוף דבר, תביעות מסוג
18 זה מרבות התדיינויות, עלולות להביא לקביעות שיפוטיות סותרות -
19 ובסופו של דבר פוגעות באמון הציבור בבתי המשפט. במקרים מסוימים
20 עלולים אנו להיות צופים בתיאטרון האבסורד במירעו, אם יאפשרו אותו
21 בתי המשפט, ויש לקוות כי לא יעשו כן.

22 ... אין פירוש הדבר, כי אין מקום לתביעות של רשלנות מקצועית של
23 עורכי דין, וחלילה לנו לומר כן. לצערנו, אין מקצוע שלא יהיו בו מקרי
24 רשלנות, ועריכת הדין אינה יוצאת מכלל זה ויתכנו בודאי תביעות
25 לגיטימיות. ואולם, ככל שהמדובר במשפט שהתקיים, דרכי הטיפול
26 אינן פשוטות, ועל כך כבר עמדה הפסיקה.

27 ח. כדי לזכות בתביעה בגין ייצוג רשלני "על התובע הנטל להוכיח, כי
28 אלמלא התרשלנות עורך הדין תוצאת פסק הדין הייתה משתנה לטובתו"

29 המערערים אמנם טוענים, כי:

בית משפט השלום בנתניה

ת"א 16-07-2256 טביביאן נ' פורמן ואח'

תיק חיצוני:

"די בסיכוי סביר שבית המשפט היה נעתר לטענות המערערים, לו הוכחו על ידי המשיב כהלכה..."

אך לא רק שסיכוי כאמור לא הוכח, אף אין "די בסיכוי סביר". על המערערים היה להוכיח את הסתברות טענותיהם לפי מאזן ההסתברויות הרגיל (51%); קרי, כי ההנחה שהתוצאה הסופית היתה משתנה סבירה יותר, מההנחה שהיא היתה נותרת על כנה. דבר זה, כאמור, לא הוכח.

... אין אלא להצטרף לדבריה של חברתי השופטת נאור בעניין חטר-ישי, בדבר הקושי להגיד מראשית אחרית:

"כל מי שהתנסה בהליכי משפט יודע כי אין לדעת בוודאות את תוצאותיהם של הליכים משפטיים עד למתן פסק-דין חלוט, ואין לדעת כיצד היו נראים פני הדברים לו התנהלו ההליכים באופן שונה" (עמ' 811).

20. בעניין חטר-ישי טען הלקוח כי עורך הדין התרשל כאשר לא איחד בין שתי תובענות וכך לא יצר זיקה בין חיובי הנתבעות - דבר שסיכל את הליכי הגבייה. בית המשפט קבע:

"חיננזון מבקש שנחייב את חטר-ישי לשלם לו בגין רשלנות מקצועית במקום החיובים המוטלים לטענתו על החייבים האמיתיים. אכן, קיומם של חיובים שלא ניתן לגבותם אינו שולל את האפשרות להוכיח, במקרים מתאימים, רשלנות של עורך-דין בדרך של קביעה, ולו לפי מאזן ההסתברות, בשאלה "מה היה קורה אילו" נהג עורך-הדין כהלכה: כך נעשה למשל בע"א 8001/95 קורן נ' ויסברג, עו"ד [7], שניתן בערעור על פסק-דין בבית-המשפט המחוזי בת"א (י-ם) 369/93 קורן נ' ויסברג, עו"ד [8]. בעניין זה התרשל עורך-דין בהגשת תביעה לפי חוק פיצויים לנפגעי תאונות דרכים, תשל"ה-1975, והתביעה התיישנה בלי שעורך-הדין התרה בלקוח שהתביעה עומדת להתיישן. במקרה זה, שבו האחריות לפי חוק פיצויים לנפגעי תאונות דרכים היא (בדרך-כלל) מוחלטת, ניתן לערוך חישוב "מה היה קורה אילו" הוגשה התביעה. עורך-הדין חויב בחלק מסכום הפיצויים שהיה נקבע בניכוי רשלנות תורמת של התובע. אולם הדבר אינו ניתן בענייננו. על חיננזון היה לעבור, בגדר חובת תום-הלב וחובת הקטנת הנזק, את מסלול הבירור

בית משפט השלום בנתניה

ת"א 16-07-2256 טביביאן נ' פורמן ואח'

תיק חיצוני:

המשפטי ומסלול הליכי הגבייה עד תום בטרם ינסה "לגלגל" את חיובן של החייבות על עורך-דינו.

...

יהא הדבר אשר יהא, ואין אפשרות לקבוע מימצא בעניין זה, חנינזון אינו יכול לנקוט דרך קיצור זו, המקבלת מראש את דעתו שהחייבים שבהם חויבו האגודות היו עומדים על כנם בערעור, כי הסכום הנטען נכון הוא, וכי לא הייתה אפשרות גבייה מאיסתא. בין שתאמר שהקשר הסיבתי בין הרשלנות הנטענת לתוצאה לא הוכח או נותק, כפי שהתבטא בית-המשפט המחוזי, ובין שתאמר שחנינזון מנוע מלנקוט דרך זו, דין ערעורו של חנינזון בנושא הרשלנות המקצועית להידחות. אין אפשרות לקבוע בהליך שלפנינו, ולו לפי מאזן ההסתברות, כי אילו תבע חטר-ישי את איסתא ליינס לתשלום חובה של איסתא היה חנינזון זוכה, בסופו של יום, ב-22,000,000 ש"ח, וכי אילו נמשכו ההליכים לא היה עולה בידו להיפרע מאיסתא."

21. מכאן, על פי פסיקת בית המשפט העליון, על התובע להוכיח טענותיו לפי מאזן הסתברויות, כלומר, עליו להוכיח כי ההנחה שהתוצאה הסופית הייתה משתנה סבירה יותר, מההנחה שהיא הייתה נותרת על כנה. המדובר בנטל שאינו קל מאחר שיש לחזות את תוצאת פסק הדין בהליך שלא נוהל. לענייננו, על התובע להוכיח כי סביר יותר כי תביעתו כנגד עדי היתה מתקבלת, על פני ההנחה לפיה התביעה היתה נדחית.

22. במאמרו של פרופ' אסף יעקב, "רשלנות בין כותלי בית-המשפט: לשאלת אחריותם המקצועית של עורכי-דין במסגרת הדיון המשפטי" עיוני משפט כ"ו (תשס"ב) 5, אלו הפנה התובע, טוען המחבר כי הנטל להראות שתוצאת פסק הדין הייתה שונה אלמלא רשלנותו של עורך הדין הוא נטל כבד, אשר יש בו אף לסכל תביעות מוצדקות. על כן, המחבר מציע לאמץ את המבחן של אבדן סיכויי החלמה אשר אומץ ביחס לרשלנות רפואית בענין פאתח (ע"א 231/84 קופת חולים של ההסתדרות נ' פאתח, פ"ד מב(3) 312 (1988):

"יישומו של פסק דין זה בתחום רשלנותם המקצועית של עורכי דין במסגרת הדיון המשפטי הינו חד וחלק. בדומה למצבו של החולה המגיע לטיפול הרפואי שיכול להיות קל אך גם קריטי, קיימת גם כאן "הנדוניה" שעמה הלקוח מגיע לבית המשפט. יש הבאים עם "נדוניה" גדולה יותר, ועל כן סיכויי הצלחתם גדולים, ויש המגיעים עם "נדוניה" קטנה יותר, ועל

בית משפט השלום בנתניה

ת"א 16-07-2256 טביביאן נ' פורמן ואח'

תיק חיצוני :

1 כן סיכויי הצלחתם קלושים, אם בכלל רשלנותו של עורך דין משפיעה על
2 סיכויים אלה. לפיכך, לשם הוכחת קשר סיבתי אין צורך להוכיח שהכרעת
3 הדין היתה משתנה ... אלא די להראות כי הסיכויים לזכייה או לקבלת עונש
4 קל יותר קטנו בעקבות ההתרשלות. הוכחה שהתרשלותו של עורך הדין
5 גרמה באופן כלשהו להשתנות הסיכויים יהיה בה די כדי לזכות את התובע
6 בפיצוי, במקרה של הפסד בתביעה אזרחית יחושב הפיצוי ברב המקרים,
7 במכפלה של הקטנת הסיכוי בפיצוי המבוקש (תחולת הפסד / רווח) ...
8 אימוץ הדוקטרינה במתכונתה הקיימת יחייב את התובע להראות,
9 בהסתברות של יותר מ-50% כי התרשלותו של עורך הדין גרמה לו נזק.
10 באשר לשאלה מהו הנזק שנגרם, כאן ייעזר בית המשפט בדוקטרינות של
11 הערכת סיכונים / סיכויים . דרישות אלה מטילות אמנם על הלקוח נטל
12 כבד, אך הוא קל לאין שיעור מהוכחה היפותטית כמעט בלתי אפשרית,
13 בהסתברות של 50% , כי לולא התרשלותו של עורך הדין היתה תוצאת פסק
14 הדין משתנה"

15
16 עוד קובע המחבר, כי בין שני מצבי הקיצון בהם ברור כי התביעה דינה להיכשל או
17 להתקבל, קיימים מצבי ביניים שבהם לא ניתן להכריע באופן חד משמעי האם התביעה
18 היתה מתקבלת ו/או נדחית, ובהם יש מקום ליישם את הדוקטרינה (בעמ' 61-62 למאמר).

19
20 23. ניתן למצא בבתי המשפט השלום אימוץ של הדוקטרינה המוצעת במאמרו של פרופ' אסף
21 יעקב.

22
23 להלן נסקור פסיקה זו :

24
25 בתא (ראשל"צ) 34924-11-09 יוסף בוני נ' עו"ד ציון גבאי בית המשפט דן בטענה כנגד עורך
26 דין שהתרשל בכך שהתפשר בערעור שהוגש על ידי הלקוח, ולא ניהל את ההליך. לאחר
27 שבית המשפט קבע כי עורך הדין התרשל בניהול ההליך, פנה בית המשפט לבחון את שאלת
28 הקשר הסיבתי והנזק. בית המשפט פסק :

29
30 "לאחר שעיינתי בטענות הצדדים ובפסק הדין ובחומר הראיות שהוצג
31 בפניי, אני מעריכה את סיכויי הערעור כדלקמן: אני מעריכה את הסיכוי
32 שהערעור היה מתקבל במלואו באופן שחיובו של התובע היה מתבטל כליל
33 והתביעה כנגדו הייתה נדחית, כסיכוי של 20%. אני מעריכה את הסיכוי
34 שהערעור היה מתקבל במובן זה שצוות 3 (אחת הנתבעות-להצ) הייתה

בית משפט השלום בנתניה

ת"א 2256-07-16 טביביאן נ' פורמן ואח'

תיק חיצוני :

חייבת במחצית הסכום ... סיכום הדברים, סיכויי הזכיה המשוקללים
שאבדו לתובע עומדים על שיעור של סך של 48% מהנזק שנגרם לו
[הסיכוי הראשון שאבד (20%) מחושב מתוך 100%. הסיכוי השני שאבד
מחושב מן היתרה (80%), כך שאובדן הסיכוי של 70% לשאת במחצית
מסכום הפיצוי בלבד, עומד על 28%".

בית המשפט קבע את הפיצוי במכפלת אחוז הנזק מתוך סכום הפיצוי בהתאמה.

בת"א (חדרה) 45700-06-16 צדיקפור נ' גורלי ואח' דן בית המשפט בתביעת רשלנות כנגד
עורך דין שלא העלה טענת התיישנות כלפי הנתבע :

"... אני מקבלת את טענותיו של צדיקפור ביחס להתרשלנותו של הנתבע,
רק בכל הנוגע לטענת ההתיישנות ... מאחר שדחיית טענותיו של
הקבלן תלויה בשאלה מה היה פוסק בית משפט השלום בעכו בשאלת
ההתיישנות, ממילא אין בפני אלא סיכוי מסוים שאבד לצדיקפור. ...
על מנת שייפסק פיצוי בראש נזק זה של אובדן סיכויים, על התובע
להוכיח, במאזן ההסתברויות האזרחי, כלומר יותר מ- 50%, שרשלנות
הנתבע גרמה לאובדן סיכוי בעל ערך; בנוסף, עליו להוכיח את גובהו של
סיכוי זה לפי מאזן ההסתברויות. (ת"א (רשל"צ) 34924-11-09 בוני נ'
גבאי). ... לאחר שעיינתי בטענות הצדדים ובפסק הדין ובחומר הראיות
שהוצג בפניי, אני מעריכה את הסיכויים, לכך שטענת הקבלן בכל הנוגע
לעבודות הנוספות במרתף הייתה נדחית כולה על בסיס טענת
ההתיישנות, כסיכוי של 60% ... התוצאה מכל האמור היא שאני
מחייבת את הנתבע לשלם לתובע 60% מתוך הסך שבסופו של דבר
צדיקפור חויב בו בגין התוספות במרתף, היינו בסכום של 63,000 ₪".

עוד בהקשר זה נפסק בתא (ת"א) 11238-11-13 זכריה נהרי נ' עו"ד אלון צ'יצ'יאן :

"... גישתה של כבוד השופטת בלכר, תחת ניהולו של "משפט-בתוך
משפט" על קשייו האמורים, היא התמקדות באובדן-הכוח לקיים את
המשפט-שלא-התקיים ובאובדנו של הסיכוי לזכות בו. הסיכוי הזה לא
יוכל להיות תיאורטי. הוא לא יוכל להיות רחוק. סיכויים שמידתם היא
זו מצויים, נדמה, כמעט בכל פרשה המניחה עצמה לפתחן של ערכאות.
על הטוען לרשלנות להראות כי בשל התרשלנותו של עורך-דין בניהולו
של הליך אבד סיכוי ממשי ובעל-ערך בלתי-מבוטל. המושג "סיכוי

בית משפט השלום בנתניה

ת"א 2256-07-16 טביביאן נ' פורמן ואח'

תיק חיצוני:

ממשי" איננו מושג חד. לא רק שקביעה כי סיכוי כזה התקיים כרוכה בהערכה, אלא שגם מידתו של הסיכוי היא בת-מרקם פתוח. ... אכן, אומדן כזה, בשל מהותו של ראש-הנזק כמו בשל מגבלת-הגסות הטבעה בו, נגזר עליו שילך כברת-דרך לעברם של נתבעים וינהוג אמת-מידה מחמירה עם התובעים. אך יתרונו הוא בכוח לפצות, בכל זאת, את התובעים הללו במקרה של התרשלות כלפיהם, תחת שיועמדו לפניה של שוקת שבורה. כפי שכבר צוין, על הכף של יעילות-הקצאתו של המשאב השיפוטי מונח גם יתרון שבויתור על הצורך המכביד לנהל הליך, שלא התקיים מעולם או להידרש מחדש להליך, שהייצוג בו לקה..."

לעומת זאת, בית המשפט לא יישם דוקטרינה זו בנסיבות בהן לא הוכח קשר סיבתי בין הרשלנות לנזק. כך, בת"א (חיפה) 31458-06-16 אזנקוט נ' מרגלית נפסק:

"שתי התביעות שהוגשו נגד איזנקוט, ושבהן הוא יוצג על-ידי עורך-דין מרגלית, נסבו על אחריותו לגרימת תאונת הדרכים ביום 3.2.2009, ועל הנזקים שנגרמו כתוצאה מהתאונה. מטעם איזנקוט לא הובאו בתביעה הנוכחית ראיות שיש בהן כדי להוכיח שהיה בכוחן של טענות ההגנה שלו בתביעת כלל ובתביעת עותמי להביא להדיפתן של תביעות אלו. בחקירה הנגדית בתביעה שבפנינו אישר איזנקוט כי הוא הועמד לדין פלילי בגין מעורבותו בתאונת הדרכים הורשע, רישיונו נשלל והוטל עליו קנס (עמ' 19 לתמלול). עובדה מכרעת זו, כמו גם הטענה הבלתי מנומקת בסיכומי באת-כוחו של איזנקוט, לפיה בירור טענות ההגנה יכול היה להביא לדחיית שתי התביעות, שוללים אפשרות להגיע למסקנה כי במאזן ההסתברויות (51%) שתי התביעות נגד איזנקוט היו נדחות לולא התרשלות עורך-דין מרגלית. משלא עלה בידי איזנקוט להוכיח כי מתקיים קשר סיבתי עובדתי בין התרשלותו של עורך-דין מרגלית לבין הנזק הנטען, יש לקבוע כי לא הוכחה עוולת הרשלנות, על כל יסודותיה".

24. המלומד, פרופ' אסף יעקב ביסס את הדוקטרינה המוצעת על פסק הדין בענין פאתח אשר עסק בדוקטרינת אבדן סיכויי החלמה. לאחר ענין פאתח ניתן פסק הדין בענין דני"א 4693/05 בי"ח כרמל-חיפה נ' עדן מלול. בפסק דין זה שניתן בהרכב מורחב של תשעה שופטים עולה כי הכל מסכימים כי הכלל בדיני הנזיקין נותר הוכחה על פי "מאזן הסתברויות". כן מוסכם כי במקרים מסוימים של עמימות סיבתית יתכנו חריגים לכלל זה בנסיבות בהן הפתרון הרגיל אינו נותן מענה הולם, ובאותם מקרים ייעשה שימוש

בית משפט השלום בנתניה

ת"א 16-07-2256 טביביאן נ' פורמן ואח'

תיק חיצוני:

בחריג של פיצוי לפי הסתברות. המחלוקת מתייחסת לסוג המקרים בהם ניתן להחיל את החריג כאשר לא הוכחה גרימת הנזק בדרך ההוכחה הרגילה. בשלב זה, לא נפסק כי מקרים של תביעת רשלנות עורך דין יימנו במקרים אלה, ובאילו מקרים.

25. לסיכומי של חלק זה – תביעה בגין רשלנות מקצועית היא הזירה שבה ניתן לתובע סיכוי נוסף להוכיח את תביעתו, ואזי אין מקום לדבר על סיכויים שאבדו. על פי פסיקת העליון, הדרך המסורתית לדיון בתביעה כזו היא ניהול "משפט בתוך משפט" במקרה זה, על התובע להוכיח את הסתברות טענותיו לפי מאזן הסתברויות רגיל, קרי, כי ההנחה שהתוצאה הסופית היתה משתנה סבירה יותר, מההנחה שהיא היתה נותרת על כנה.

בפסיקה של בתי המשפט השלום ובספרות, הוצע ליישם את הדוקטרינה בדבר אובדן סיכויי החלמה לתחום הרשלנות המקצועית ולקבוע ראש נזק חדש של אובדן סיכויי הצלחה, אולם, זו לא יושמה עדיין בפסיקת בית המשפט העליון בתחום הרשלנות המקצועית של עורכי דין, וספק עד כמה יש להחיל דוקטרינה זו לאור הלכת מלול. ככל שמבקש להחיל את הדוקטרינה, יש להראות על פי מאזן הסתברות הנהוג במשפט האזרחי, סיכוי לא מבוטל כי הרשלנות הסבה נזק לתובע בבירור המשפט המלאכה של חישוב סיכויי אבדן הסיכוי לצורך התקיימות הקשר הסיבתי אינה פשוטה כלל וכלל ודורשת אף היא לעיתים ראיות, וניתוח סטטיסטי (ר' המאמר, בעמ' 62).

האם יש מקום לפסוק פיצוי בגין אבדן סיכוי התביעה כנגד "עדי"?

26. כפי שאפרט להלן, אני סבורה כי לא עלה בידי התובע לעמוד בנטל לפיו אלמלא התרשלה הנתבעת, התביעה כנגד חברת הביטוח היתה מתקבלת. התרשמתי כי המדובר במקרה שבו סיכויי התביעה נמוכים, ואף לא הובאו כלים ראייתיים בפני בית המשפט לקבע אחרת, לעניין אבדן סיכויי התביעה. לפיכך, גם אם היינו מבקשים לאמץ את המבחן המוצע בדבר אבדן סיכויי תביעה, התובע לא הוכיח כי בשל התרשלנות הנתבעת אבד סיכוי ממשי ובעל-ערך בלתי-מבוטל, לזכייה בהליך.

27. לעניין אופן ניהול ההליך, אציין כי ניתנה לתובע האפשרות לזמן העדים שיאפשרו לו להוכיח תביעתו. כך, כאשר הוזמן להוכחות נציג הנתבעת שאינו מכיר את תנאי הפוליסה, ניתנה החלטה בדבר דחיית מועד ההוכחות למועד נוסף, על מנת לזמן את עו"ד רוטשילד שהוא בקיא בנסיבות העניין, ובאופן זה, ניתנה לתובע הזכות להגיש ראיות ולחקור את נציגי הנתבעת. עוד בהקשר זה יש לציין את הקושי בניהול הליך בדיעבד מבחינת עדים ומסמכים, בגין התנהלות התובע מול חברת עדי במהלך השנים 2003 ואילך.

בית משפט השלום בנתניה

ת"א 2256-07-16 טביביאן נ' פורמן ואח'

תיק חיצוני :

28. לצורך ברור שאלת הקשר הסיבתי בין מחיקת התביעה כנגד חברת עדי לבין הגשת התביעה בחלוף תקופת ההתיישנות, על בית המשפט להידרש לסיכויי התביעה כלפי עדי.
29. חברת עדי טענה במשך השנים בהליכים שהתנהלו עם התובע בענין זכאותו לכספי הפנסיה, כי הוא אינו זכאי לקבלתם ואף הפנתה למכתבים שנשלחו לתובע בענין העדר זכאותו, בשל כך שסכום הפנסיה המתקבל מנתוניו בקרן נמוכים מסכום המינימום על פי התקנון הרלוונטי.
- התובע טען בכתבי טענות ובמכתביו לזכאותו לקבלת הכספים מעדי על אף מכתבי הדחייה שהתקבלו מצד עדי לאורך השנים בענין זה.
30. התובע הזמין כעד מטעמו את יועצה המשפטי של חברת "עדי", עו"ד רוטשילד, אשר בקיא בפוליסה הרלוונטית לתובע ואף נמנע למכתבים הרלוונטיים שצורפו לכתבי הטענות. טרם ניגש לגופם של דברים, אציין כי העד השיב בעדותו, כי ככל שחברת עדי טעתה בתשובותיה, ויתברר כי התובע זכאי לכספים, הוא יקבלם מחברת הביטוח ללא כל קשר לשאלת התיישנות אם לאו. אולם, גם לאחר החקירה הנגדית ולאחר הבהרות נוספות שניתנו על ידי העד, העד עמד על דעתו כי התובע אינו זכאי לכספים.
31. נבחן כעת את טענות התובע כלפי חברת עדי.
32. בחודש 7/96 הצטרף התובע לקרן הפנסיה עדי במסגרת עבודתו בחברת מילגם. התובע בוטח בקרן הפנסיה בגין מחצית שכרו (1900 שח), מחציתו השנייה של השכר בוטחה בביטוח מנהלים בשילוח – הראל חברה לביטוח בע"מ.
33. בחודש מאי 2002 דווח לקרן הפנסיה כי התובע סיים עבודתו במילגם. בחודש יולי 2002 משך התובע את סכום פיצויי הפיטורים שהצטבר בקרן הפנסיה.
34. בחודש דצמבר 2002 התובע הגיש תביעה לפנסיית ביטוח לעדי. עדי דחתה את תביעתו בטענה כי איבד את זכויותיו בעקבות משיכת כספי הפיצויים מס' חודשים קודם לכן, אשר הותירו יתרה נמוכה מסכום הפנסיה המזערי על פי התקנון שהיה בתוקף לטענתם. בהקשר זה יש להבהיר כי במהלך ההליך הכחיש התובע את התקנון הנטען על ידי חברת הביטוח. אולם בשלב מאוחר יותר בעקבות הבהרות שניתנו על ידי חברת הביטוח, חזר בו התובע מטענה זו (ר' הודעת התובע מיום 28.3.2018), כך שהתקנון הרלוונטי לבחינת טענות הצדדים בשים לב למועד פרישת התובע 5/02 הוא תקנון עדי לשנת 1999.

בית משפט השלום בנתניה

ת"א 16-07-2256 טביביאן נ' פורמן ואח'

תיק חיצוני:

35. במכתב מיום 10.9.03 (נספח א' לתצהיר התובע) השיבה חברת "עדי" לדרישת התובע:

בחדש מאי דווח לנו על הפסקת עבודתך וכתוצאה מכך לא קבלנו תשלומים מתאריך זה. בחדש יולי 2020, לאור בקשתך, שולמו לך כספי הפיצויים אשר נצברו בקרן הפנסיה בסכום של 10800.62. בהתאם לתקנות קרן הפנסיה הזכויות לגבי הקצבאות השונות קטנות בשיעור הפדיון (ראה סעיף 24.5 לתקנות).

נתוני הקצבה שנתרה בקרן לאחר הפדיון הינם נמוכים מפנסיית המינימום, אי לכך אינך זכאי לקבלת קצבת הנכות (ראה סעיף 18 לתקנות)

למותר לציין כי פדיון כספי הפיצויים שנתבקש על ידך קדם לתאריך הגשת התביעה במספר חודשים.

36. להלן הסעיפים הרלוונטיים מתוך התקנון הקובע לענייננו משנת 1999.

סעיף 24.5 לתקנון קובע:

"בחר העמית בהחזרת כספים, שוב לא יהיו העמית או שאיריו זכאים לקבלת פנסיה בגין הכספים שהוחזרו; בחר העמית בהחזרת חלק מהכספים שהצטברו על שמו בקרן, יהיו העמית, או שאיריו זכאים לחלק יחסי בלבד של הפנסיה שתגיע, אם תגיע להם בעתיד על פי תקנות הקרן, בהתאם ליחס בין הכספים שנותרו בקרן לבין סך כל הכספים שהצטברו בחשבון העמית".

סעיף 18 לתקנון קובע:

18.1 היה סכום הפנסיה המגיע לחבר, בעת זכאותו לראשונה לקבלת פנסיה, נמוך מסכום שיקבע מעת לעת על ידי הקרן (להלן: "סכום פנסיה מזערי"), יהיה הפנסיונר זכאי להחזרת כספים כאמור בפרק ז' להלן, חלק קבלת פנסיה.

18.2 סכום הפנסיה המזערי יעמוד על 15% מהשכר הממוצע במשק, כשיעורו של השכר בממוצע במשק במועד שבו היה זכאי הפנסיונר,

בית משפט השלום בנתניה

ת"א 16-07-2256 טביביאן נ' פורמן ואח'

תיק חיצוני:

לראשונה, לקבלת פנסיה מהקרן, אלא אם כן תפחית הקרן בעתיד ,
באישור הממונה, את שיעורו של סכום הפנסיה המיזערי .

37. נבהיר את הטענה : לטענת הנתבעת, ככל שהייתה מוכחת נכות (סוגיה שאף היא היתה צריכה להתברר במהלך ההליך), הרי שלו היה התובע מוכר כנכה על ידי רופא הקרן בהתאם לתקנון, היה סכום הפנסיה המרבי שלו עומד על סך של 928 ש"ח. השכר הממוצע במשק באותו מועד עמד על 6,694 שח. דהיינו, בהנחה של פנסיה מרבית, סכום הפנסיה נמוך מ-15% מהשכר הממוצע, והתובע אינו זכאי לתשלום פנסיה, אלא להחזר כספים או להקפאת זכויות.

יוער בהקשר זה כי לפי מסמכי המוסד לביטוח לאומי, התובע הוכר כנכה בשיעור של 60% בלבד, כאשר החישוב של חברת "עדי" נעשה בהנחה שהתובע היה מוכר כנכה מלא, ולא היתה מתקזזת הגמלה מהמוסד לביטוח לאומי (מאחר שלטענת התובע המדובר בתאונת עבודה).

38. העד שזומן על ידי התובע, עו"ד רוטשילד, הסביר את עמדת הנתבעת, בחקירתו אשר לא נסתרה.

ת: קרן פנסיה זה מוצר הדדי בניגוד לפוליסת ביטוח. הכוונה שמי שמבטח את המבוטחים הם המבוטחים עצמם. כל אחד נותן את חלקו וכאשר קורה משהו, המבוטחים האחרים משלמים. לכן יש לזה 2 משמעויות: צריכה להיות עמידה קפדנית על הוראות התקנון, מאחר שלא החברה משלמת אלא העמיתים והחברה המנהלת משמשת כנאמן לצורך הניהול ובתמורה גובה דמי ניהול. זו הסיבה שיש לנו קושי להתפשר כשמדובר בקרן פנסיה. חברת הביטוח נושאת בסיכון בפוליסת ביטוח להתפשר או לשלם לפני משורת הדין. בתקנון של קרן הפנסיה היה סעיף שאומר שאם פנסיית נכות של אדם שזכאי לפנסיית נכות שווה פחות מ-15% מהשכר הממוצע במשק אז הוא לא זכאי לקבל את התשלום. כל התמחור האקטוארי של סיכון של כל העמיתים מתבסס על ההוראה הזו. קבלה או תשלום בניגוד לסעיף הזה, משמעותו שאחרים משלמים משהו שלא היו אמורים לשלם ולכן הם נפגעים וזו הסיבה שלא ניתן היה לשלם את פנסיית הנכות על אף שהיה מבוטח והעביר את הפרמיה.

בית משפט השלום בנתניה

ת"א 16-07-2256 טביביאן נ' פורמן ואח'

תיק חיצוני :

ש: לגבי סע' 18 לתקנון. הוא קשור לפרק "הוראות כלליות לתשלומי פנסיה".
מפנה להגדרות. תסכים איתי שמדובר בפנסיה לעת זקנה ולא לכיסוי
ביטוחי של פנסיית נכות.
ת: לא יכול להסכים איתך ובוודאי שלא באופן גורף. צריך לראות את ההוראות
ולראות למה מתייחסות. ... אני לא זוכר מה הכוונה כאן, אבל צריך לבדוק
במקרה הספציפי, אין ספק שהמגבלה של 15% מתייחסת לנכות, זאת
הייתה הכוונה.
(בעמ' 28 שורות 20-2).

39. המשיב המשיך ופנה לחברת עדי ביחס לזכויותיו במהלך השנים, כאשר חברת "עדי" שבה
וחזרה על עמדתה, כי המשיב אינו זכאי לכספי הפנסיה.
כך, נאמר למשיב במכתב מטעם הראל ביום 23.5.2010 (נספח ג' לתגובה לבקשה לביטול
פסק דין) כי :

"במענה לפנייתך האמורה נבקש להשיבך כדלקמן – כאמור במכתבנו מיום
13.4.2010 כחלק מהסכם הפשרה שנחתם על ידך וקיבל תוקף של פסק דין
מומשו מלוא זכויותיך לביטוח חיים. מאוחר מכן קיבלנו את טענותיך כי
הסכם הפשרה איננו כולל את זכויותיך בקרן הפנסיה ובהתאם לכך הוקם
מחדש חשבונך בקרן והודעה מתאימה נשלחה אליך ביום 12.7.09 ... עפ"י
בדיקתנו, מדובר בקרן פנסיה "הראל גלעד פנסיה (לשעבר עדי) וחשבונך
בקרן הינו במעמד לא פעיל משנת 2002. משמעות הדבר הינה כי אינך
מבוטח עוד בקרן ומשכך אינך זכאי לקבלת פנסיית נכות, אך הכספים
שנצברו בחשבונך ממשיכים לצבור תשואה עד למועד הפרישה ו/או משיכת
הכספים. ... למען הסר ספק, יובהר כי קרן הפנסיה אינה כוללת כיסוי
מסוג אובדן כושר עבודה אשר קים בפוליסה לביטוח חיים בלבד. כאמור,
הפוליסה לביטוח חיים מומשה על ידך ועם ביצוע התשלום בוטלה
הפוליסה על כל נספחיה ואין לה כל ערך כלכלי"

40. בעקבות פניה נוספת של המשיב בעניין זה לממונה על פניות הציבור בחברת הראל, במכתב
נוסף מ- 5 יולי 2010, מסרה ממונה על פניות הציבור בהראל למשיב (נספח ה' לתגובה
לבקשה לביטול פסק דין) :

"במענה לפנייתך הנוספת אלינו, נבקש להשיבך כדלקמן –

בית משפט השלום בנתניה

ת"א 16-07-2256 טביביאן נ' פורמן ואח'

תיק חיצוני :

בקשתך לקבלת פנסיית נכות בגין הארוע משנת 1999 נדחתה ע"י הקרן
בהתאם לתקנונה כבר בתאריך 10.9.2003 ולא מצאנו מקום לדון בה
מחדש.

כמו כן, נבקש להסב את תשומת לבך כי התביעה תתיישן בחודש 9/2010
נבקש להבהיר, כי דחיית בקשתך אינה קשורה כלל להסכם הפשרה
שנחתם על ידך עם הראל חברה לביטוח ולהקמת חשבונך מחדש בקרן
שנעשתה לבקשתך.

צר לנו על כי אין באפשרותנו לסייע בידך, ואנחנו מודים על פנייתך"

41. אני סבורה כי התובע לא עמד בנטל להוכיח את תביעתו בשים לב למסמכים העומדים פני
בית המשפט ועדותו של עו"ד רוטשילד.

42. ראשית, התובע טען כי התקנון הרלוונטי הוא התקנון של שנת 2002 שבו לא נקבע הרף של
15% לפנסיית מינימום. התובע כאמור חזר בו מטענה זו, לאחר קבלת הבהרות הקרן.

43. שנית, התובע הפנה למסמך נספח ח' לתצהיר התובע ממנו עולה, לטענתו, כי סכום הפנסיה
עולה על פנסיית מינימום. המדובר במסמך שנשלח לתובע בשנת 2003, שכותרתו "מצב
פוליסות לחודש 06/03", לאחר שנה שבמהלכה לא היה מבוטח פעיל בקרן הפנסיה.

עו"ד רוטשילד השיב לטענה זו והבהיר מדוע אין במסמך זה כדי לסתור את גרסת הנתבעת.
הבהרותיו ניתנו הן בחקירתו הנגדית והן במסמכים נוספים שהוגשו לתיק לאחר החקירה,
לאחר שביקש לבדוק את המסמך פעם נוספת.

44. עו"ד רוטשילד הגיש לתיק את מוצג במ/1 - מסמך המהווה תחשיב מטעם הנתבעת לחישוב
גובה הפנסיה אשר לא הגיע לרף הקבוע בתקנון. בהבהרותיו שהוגשו לתיק הסביר את
השוני בין הסכום הנטען בכתבי הטענות מטעם הנתבעת כסכום המתקבל לפנסיה (928 ₪)
לבין הסכום שפורט במוצג במ/1 (898 ש"ח) ר' מסמך מיום 3.7.2019.

המסמך עליו מבקש להסתמך התובע נשלח לו על ידי הנתבעת ביוני 2003, והוא מפרט את
מצב הפוליסה ליוני 2003. עו"ד רוטשילד הסביר כי בעת שנשלח המסמך הנל לתובע,
התובע לא היה פעיל בקרן, ועל כן הסכומים בו אינם משקפים את הזכאות הממשית של
התובע. כך העיד בהקשר זה :

בית משפט השלום בנתניה

ת"א 16-07-2256 טביביאן נ' פורמן ואח'

תיק חיצוני:

1 ת: יש אצלי מסמך שעל פיו, שהוצג באוגוסט 2003 לנתוני מאי 2002,
2 מגיש לביהמ"ש. אפשר לראות שהנתונים חושבו באופן ידני. המסמך
3 שהציג חברי, הוא דו"ח מצב מתאריך 09.06.2003, שנה אחרי המועד
4 שלגביו חושבו הנתונים, לטענתי בתאריך ה-09.06.2003 הביטוח של
5 המבוטח לא היה פעיל, יש לי כמה השערות, או מהזמן שחלף, או מכך
6 שנכנס תקנון חדש אשר השפיע על החישובים. אני יודע שהחישוב שאני
7 מגיש לביהמ"ש, נעשה בזמן אמת והוא אף נטען בכתבי ההגנה, אני
8 אשלים הסבר לגבי נספח ח'. (בעמ' 31 לפרוטוקול, שורות 7-12).

9
10 45. אני מקבלת טענה זו לאור ההתכתבות הענפה של הנתבעת עם התובע, שבה הנתבעת שבה
11 וטענה כי התובע אינו זכאי לקבלת הכספים בהעדר סכום מינימלי בזמן אמת. הוראות
12 התקנון תומכות בכך.

13
14 כמו כן, במסמך אליו הפנה התובע נכתב כי "בכל מקרה של סתירה בין הסכומים הנל
15 לבין הוראות הפוליסה, תגברנה הוראות הפוליסה" עוד נכתב כי "כל סכומי הביטוח
16 נקובים בש"ח ותקפים בתנאי שהפרמיות שולמו כסידרן".

17
18 כאמור, במועד זה התובע לא היה פעיל בקרן במשך כשנה. כך נכתב לתובע במכתב תשובה
19 מיום 23.5.2010 (נספח ג' לבקשה לביטול פסק דין שהוגשה על ידי הנתבעת):

20
21 "עפ"י בדיקתנו מדובר בקרן פנסיה "הראל גלעד פנסיה" (לשעבר עדי)
22 וחשבונך בקרן הינו במעמד לא פעיל משנת 2002. משמעות הדבר הינה כי
23 אינך מבוטח עוד בקרן ומשך אינך זכאי לקבלת פנסיית נכות, אך הכספים
24 שנצברו בחשבונך ממשיכים לצבור תשואה עד למועד הפרישה ו/או
25 משיכת הכספים זאת בהתאם לתקנון הקרן המפורסם באתר האינטרנט
26 שפרטיו נמסרו לך. מוזמן לעין בתקנות ולבחון את זכויותיך למען הסד
27 הסדר ספק, יובהר כי קרן הפנסיה איננה כוללת כיסוי מסוג אבדן כושר
28 עבודה... כאמור הפוליסה לבטוח חיים מומשה על ידך ועם ביצוע התשלום
29 בוטלה הפוליסה על כל נספחיה ואין לה ערך כלכלי"

30
31 כמו כן, במסמך עליו מסתמך התובע (נספח ח') לא מצוין כי נמשכו כספים במאי 2002 כפי
32 שמצוין במוצג במ/1. על כן, אף לא נלקחה בחשבון ההשלכה של ענין זה לזכויות שניתן
33 לממש.

בית משפט השלום בנתניה

ת"א 16-07-2256 טביביאן נ' פורמן ואח'

תיק חיצוני:

46. זאת ועוד, והעיקר, בית המשפט בשלב זה בוחן את סיכויי ההליך שלא נוהל מחמת התיישנות. עיון בכתב התביעה אשר הוגש על ידי המבקש באמצעות עו"ד ליאת תבורי (נספח י' לתצהיר התובע) מעלה כי לא הועלתה טענה זו בפני בית המשפט – דהיינו, לא הועלתה כל טענה לעניין התקנון ולא נטענה הסתמכות על נספח ח' כטענת הגנה מפני טענת פנסיית המינימום.

6

כאמור, בית המשפט בוחן האם ניתן לקבע כי התביעה היתה מתקבלת, אלמלא רשלנות הנתבעת, דהיינו, בהנחה שהתביעה היתה נדונה לגופה ולא מסולקת על הסף מחמת התיישנות. על כן, יש מקום כי עילות התביעה שנטענו תהווה את המסגרת המשפטית לבחינת טענות אלה. לא ניתן בשלב זה להעלות טענות שלא נטענו על ידי בא כח התובע ולבקש מבית המשפט להביאן בחשבון בבחינת סיכויי התביעה. יש לדבוק בכתבי הטענות שעמדו בפני בית המשפט בזמן אמיתי, על פני העלאת טענות שלא ניתן היום לקבל כי היו מועלות בפני בית המשפט בשלב מאוחר יותר, אם בכלל.

14

47. בית הדין האזורי לעבודה בהליך ק"ג 13-03-43001 (התביעה שהוגשה על ידי התובע כנגד הנתבעת) בהחלטה מיום 10.9.03 דן בבקשה לדחייה על הסף עקב התיישנות שהגישה הנתבעת. בית המשפט קבע על יסוד כתבי הטענות כי הוא מקבל את טענת הנתבעת, ובין היתר, קבע ביחס לתשובת הקרן לנתבע ביום 10.9.2003 (ר' סעיף 36 לעיל – תשובת הנתבעת לתובע לפיה נתוני הקצבה שנותרה בקרן לאחר הפדיון נמוכה מפנסיית המינימום) כי **"תשובה זו של הקרן עולה בקנה אחד עם הוראות התקנון כפי שהובאו בבקשה לסילוק על הסף"**. אין מדובר באותם הצדדים להליך. אולם בבוא בית המשפט כעת להתחקות אחר תוצאות ההליך שלא נוהל בפועל עקב הדחיה על הסף, אין ספק כי קיימת משמעות רבה לקביעת בית המשפט המקבלת את עמדת הנתבעת ואף קובעת כי היא עולה בקנה אחד עם הוראות הקרן.

25

48. סיכומו של חלק זה: לא מצאתי כי זהו המקרה שבו יש ליישם את המבחן המוצע בדבר אבדן סיכויי תביעה בשים לב לנימוקים המפורטים ובכלל זה, עצם הזדקקות לטענה ובחינתה לגופה. התובע לא הוכיח כי סביר להניח כי התביעה היתה מתקבלת. הסתמכות התובע על נספח ח' כטענה עיקרית כלפי חברת "עדי" חורגת מכתבי הטענות שהועלו על ידי באי כוחו כלפי חברת עדי, ועל כן אין מקום לבחון כלל טענה זו. למעלה מן הצורך, הובהר על ידי נציג הנתבעת מדוע אין מקום לקבל את הנתון עליו מבקש להסתמך התובע. עמדת בית הדין האזורי לעבודה בהחלטתו בבקשה לדחייה על הסף, המקבלת טענות הנתבעת, אף היא מחזקת מסקנה זו.

34

בית משפט השלום בנתניה

ת"א 16-07-2256 טביביאן נ' פורמן ואח'

תיק חיצוני:

טענת תרמית כלפי חברת הביטוח

- 1
- 2
- 3 49. כתב התביעה שהוגש על ידי התובע בבית הדין האזורי לעבודה (נספח י' לכתב התביעה)
- 4 מבוסס על טענה עיקרית, לפיה לא נמסרו לתובע פרטים מהותיים בטרם פדה כספים בשנת
- 5 2002.
- 6
- 7 50. בסיכומיו בא כח התובע כלל לא מתייחס לטענה זו, על כן יש לראותו כמי שזנח טענה זו.
- 8 למעלה מן הצורך, אבהיר בקצרה מדוע דינה של טענה זו – שעמדה בבסיס כתב התביעה
- 9 המקורי, להידחות.
- 10
- 11 51. ראשית, לא הועמדה כל תשתית ראייתית לטענה זו. אין כל התייחסות בתצהיר התובע
- 12 לטענה בדבר מצגי שווא תרמית וחוסר תום לב מצד הנתבעת. התובע לא מציג כל גרסה
- 13 של הנסיבות שסבבו את משיכת הכספים.
- 14
- 15 התובע לא צרף כל מסמך לחומר הראיות המתייחס לבקשה שהגיש ו/או טפסים עליהם
- 16 חתם בעת שביקש למשוך את כספי הפיצויים. התובע לא פרט מה נאמר לו בעת הבקשה
- 17 למשיכת הכספים ומי מסר לו את המידע. יש לזכור כי המדובר בפעולה רצונית של התובע
- 18 וחזקה כי בדק את כל המשמעויות הסובבות פעולה זו.
- 19
- 20 ע"ד רוטשילד לא נחקר בענין זה על ידי בא כח התובע. לשאלת בית המשפט השיב כי אינו
- 21 יודע מה היה בטפסים באותה העת, ומה נאמר לתובע אולם העיד כי הענין מוסבר
- 22 למבוטחים (בעמ' 29 שורות 13-7).
- 23
- 24 52. בהעדר כל גרסה עובדתית בעניין זה, לא הורם הנטל לענין סיכויי הטענה בדבר מצג שווא,
- 25 מלבד ההנחה לפיה ככל שהיה נאמר לתובע כי זכויותיו תפגענה, הוא היה נמנע מהבקשה
- 26 לפדיון כספי הפיצויים. אולם, המדובר בהנחה בלבד שאף אותה התובע לא טען בתצהירו,
- 27 ואין די בה כדי להקים גרסה עובדתית.
- 28
- 29 53. לאור חלוף הזמן שחלף מאז נמשכו הכספים בשנת 2002 ועד הגשת התביעה בשנת 2016,
- 30 איני סבורה כי ניתן לטעון כי הנטל על הנתבעת להוכיח מהו הנוהל שבמסגרתו התובע משך
- 31 את הכספים, ומהם הנתונים שנמסרו לו בזמן אמיתי על ידי חברת הביטוח.
- 32
- 33 54. עוד בהקשר זה יש להפנות להליכים הקודמים בה נדונה טענת ההתיישנות ונדחתה על ידי
- 34 בית המשפט. כך בהליך ק"ג 13-03-43001 נפסק: "התובע מוחזק כמי שיוזע את הוראות

בית משפט השלום בנתניה

ת"א 16-07-2256 טביביאן נ' פורמן ואח'

תיק חיצוני:

תקנון הקרן ואת הוראות חוק ההתיישנות ... לטענת התובע במסגרת התגובה לבקשה, הוטעה לחשוב במשך כל השנים כי עודנו מבוטח בקרן הפנסיה. טענה זו עומדת בסתירה ברורה למכתבים שנשלחו לתובע כבר בשנת 2003."

55. זאת ועוד, בנספח 2 לבקשה לדחייה על הסף ולהארכת מועד להגשת כתב הגנה בהליך תיק ס"ע 43001-03-13 צורף לנספחים מסמך 2 "הודעה על תשלום הפיצויים". הודעה זו נשלחה לתובע ביולי 2002 על ידי "עדי".

במסמך זה נרשם ביחס לחשבון הפנסיה של התובע פירוט החשבון לפדיון לתאריך יוני 2002 בכל הנוגע לפיצויים, תגמולי מעסיק ותגמולי עובד, שהגיעו סך הכל לסכום של 28,909 שח. סכום לתשלום : 10,800 שח. עוד נרשם במסמך כי "שעור זכויות הפנסיה שונה ע"פ היחס של חלקיות הפדיון שבוצע". מכאן, כי הדברים נכתבו ביולי 2002 במסמך שנמסר לו על ידי עדי. התובע לא התייחס למסמך זה בתצהירו.

56. לאור האמור, יש לקבע כי התובע לא עמד בנטל הנדרש לצורך שקילת סיכויי העלאת הטענה בדבר הטעיה ומצג שווא כלפי חברת עדי. מעבר לכך שהטענה נזנחה בסיכומים, אין כל תמיכה ראייתית לטענה. מטעם זה אף לא ניתן לכמת את סיכויי הטענה כאמור.

התייחסות לאסמכתאות שהובאו על ידי התובע

57. בסיכומיו מבקש בא כח התובע לבסס טענה משפטית, לפיה הפסיקה הכירה במתן פיצוי גם כאשר סיכויי התביעה נמוכים מחמישים אחוזים. על יסוד פסיקה זו, עותר בא כח התובע להיעתר לתביעה. כבר עתה יאמר, מבלי להיכנס לגופם של דברים, כי ככל שהסיכויים נמוכים מחמישים אחוזים, הרי שגובה הפיצוי המבוקש צריך להיות מחושב באופן יחסי בהתאם. בסיכומים מבוקש לקבל את התביעה במלואה. בא כח התובע אף לא מבהיר מהו גובה הסיכוי לטענתו ומהו גובה פיצוי שאמור להגזר כפועל יוצא של טענה זו.

58. לגופם של דברים, עיינתי באסמכתאות שצורפו על ידי בא כח התובע ואין בהן כדי לשנות את מסקנתי.

59. ראשית, בפתח פסק דין זה הובהרה ההלכה שנפסקה בבית המשפט העליון אשר עסקה באופן ספציפי בסוגיה של אבדן סיכויי ניהול הליך משפטי. כפי שהבהרתי לעיל, ההלכה מורה כי כאשר עסקינן בבחינת אבדן סיכויי ניהול משפטי ולאור הקושי הטבוע בצפיות של תוצאותיו של הליך משפטי, מוטל על התובע להוכיח בשיעור של 51 אחוזים כי תוצאת

בית משפט השלום בנתניה

ת"א 16-07-2256 טביביאן נ' פורמן ואח'

תיק חיצוני :

פסק הדין היתה משתנה אלמלא המעשה רשלני. לאור האמור, כבר עתה ניתן לקבע כי דין התביעה להידחות. התובע לא עמד בנטל הנדרש. התובע עצמו טוען בסיכומיו כי יש לקבל את התביעה אף אם הסיכויים קטנים מ-50 אחוזים, ומבקש לבסס את התביעה על יסוד עצם התנהלותה של הנתבעת.

60. עוד התייחסנו לפסיקה של בתי המשפט השלום שביקשו לאמץ את הדוקטרינה המוצעת במאמרו של פרופ' אסף יעקב. אולם, גם בהתאם לדוקטרינה זו, קובע מחבר המאמר כי:

"הדוקטרינה במתכונתה הקיימת תחייב את התובע להראות, בהסתברות של יותר מ-50% כי התרשלותו של עורך הדין גרמה לו נזק. באשר לשאלה מהו הנזק שנגרם, כאן ייעזר בית המשפט בדוקטרינות של הערכת סיכונים / סיכויים " (עמ' 61-62).

ומכאן, על התובע לעמוד בנטל החל במשפט האזרחי ולהוכיח כי הרשלנות הסבה נזק, וכפי שפרטתי לעיל התובע לא עמד בנטל זה.

על כן, אין באסמכתאות שהובאו לשנות ממסקנתי.

61. למען שלמות התמונה, נתייחס אחת לאחת לאסמכתאות שהובאו בסיכומים ונבהיר מדוע אין בהן כדי לשנות ממסקנתי.

62. בא כח התובע מפנה לתא (ת"א) 367/98 היימן ש.י.י. **חברה להשקעות ופיתוח בע"מ נ' דלק חברת הדלק הישראלית בע"מ**. במקרה זה נתבע פיצוי בגין הפרה שגרמה לנזק של אבדן הזדמנות עסקית. בפסק הדין בית המשפט קובע כי **"במקרה דנא, אני סבור שאבדן הרווחים מהעסקה החלופית הוכח על פי מבחן מאזן ההסתברויות, במידת הוודאות הנדרשת במשפט אזרחי"**. בית המשפט אינו מיישם בפועל את הדוקטרינה בדבר פסיקת פיצוי לעניין אבדן סיכוי, על כן לא ניתן להשליך מפסיקה זו לעניננו.

63. עוד מפנה בא כח התובע לענין **מלון צוקים** (עא 679/82 **עיריית נתניה נ' מלון צוקים בע"מ**). באותו ענין המדובר בתביעה בגין הפרת זיכרון דברים שנחתם בין הצדדים בענין הקמת מלון. העירייה נסוגה בה מהתחייבותה. מלון צוקים תבע את העירייה עקב הפרה, ובין היתר, טען כי הוא זכאי לפיצוי בגין אבדן רווחים עתידיים. בית המשפט המחוזי דחה את הטענה ובית המשפט העליון אישר קביעה זו בעת שקבע כי :

בית משפט השלום בנתניה

ת"א 2256-07-16 טביביאן נ' פורמן ואח'

תיק חיצוני:

- 1 " ... נראה לי כי בכל הנוגע להפסד הרווחים, אשר מלון צוקים היה זוכה
- 2 בהם אילו הוקם והופעל. צדקה הערכאה הראשונה בצינה כי המלון לא
- 3 עמד בנטל המוטל עליו להוכיח את היקפו ומידתו של נזק זה. ודוק:
- 4 מקובל עלי כי לשם הוכחתו של נזק זה אינו נדרש דיוק מתמטי, אינה
- 5 נדרשת ודאות מוחלטת, ודי בודאות סבירה... אף במבחן זה לא עמד מלון
- 6 צוקים, שכן לא הצליח לבסס במידת ודאות כלשהי את הסיכוי לאישור
- 7 התכניות על ידי הועדה המחוזית, את הסיכוי להשגתה של החכירה על
- 8 ידי מינהל מקרקעי ישראל. בלא הערכת סיכויים אלו, אין אפשרות
- 9 לקבוע את נזקו של מלון צוקים. עקרונית ניתן להעריך סיכויים, ואף
- 10 סיכוי הנופל מחמישים אחוזים זכאי לפיצויים, אך בעניין שלפנינו לא
- 11 הונחה כל תשתית על פיה ניתן להעריך את הסיכוי בדרך כל שהיא"
- 12
- 13 לעניין האמירה שצוטטה בסיכומי התובע, כי סיכוי הנופל מחמישים אחוזים זכאי לפיצוי
- 14 – יש לדייק ולהתייחס לסיפא של האמירה, לפיה לא הונחה כל תשתית להעריך את הסיכוי
- 15 (כמו גם בענייננו), ועל כן הדוקטרינה לא יושמה. על כן אין באסמכתא זו לשנות מקביעת.
- 16
- 17 64. בא כח התובע הפנה עוד לע"א 2781/93 דעקה נ' בית החולים "כרמל". באותו ענין בית
- 18 המשפט בחן האם המערערת הייתה מסכימה לבצע ניתוח בכתף בשל ממצא חריג של
- 19 גידול, ככל שהמידע היה נמסר לה בזמן אמת תוך כדי ביצוע הליך רפואי אחר. בא כח
- 20 התובע מצטט בסיכומיו את דעת שופטת המיעוט ביניש, לפיה ניתן היה לפסוק פיצוי בדרך
- 21 של הוכחת הסתברות ביחס לעמדתה של התובעת לענין הניתוח ולגזור את הפיצוי בהתאם.
- 22
- 23 דעת הרב קבעה כי הוכח בהתאם לנטל הנדרש במשפט האזרחי כי המערערת הייתה
- 24 מסכימה לביצוע הליך הניתוח, ועל כן גם במקרה זה לא יושמה הדוקטרינה המוצעת.
- 25 אציין כי כב' השופט אור מתייחס לכך שככל שהיה מוכח שיעור אחוזים מסוים בדבר אי
- 26 הסכמה או הסכמה, ניתן היה לגזור בהתאם את סכום הפיצוי אולם לא נדרש לכך.
- 27
- 28 על כן, גם באסמכתא זו אין לשנות ממסקנתי. כמו כן, יש להבחין בין הערכה של סיכוי
- 29 להסכמה של חולה, לבין הערכת תוצאה של הליך משפטי. זאת ועוד, בענייננו, לא הוכח כל
- 30 אמדן לגזירת סכום הפיצוי על ידי בא כח התובע כאמור ואיני סבורה כי יש מקום לקביעת
- 31 אומדן כזה בשים לב לחומר שבפני.
- 32

בית משפט השלום בנתניה

ת"א 16-07-2256 טביביאן נ' פורמן ואח'

תיק חיצוני:

65. לענין שתי האסמכתאות האחרונות, עוד אציין כי פסיקת בית המשפט העליון שהובאה לעיל
המתייחסת לשאלת הנטל לענין בחינת סיכויי הליך משפטי בטענת התרשלות (ענין קמור
ובענין חטר ישי) דנה באופן ספציפי בסוגיה זו ואף מאוחרת לענין מלון צוקים ודעקא.

66. בא כח התובע הפנה עוד לתא (ת"א) 1927-99 אבשלום ילין נ' יעקב כהן. באותו עניין בית
המשפט קבע כי עורך הדין התרשל כלפי התובע בכך שהשתהה בהגשת תביעה בעניין שינוי
יעוד מקרקעין וקבלת פיצוי פגיעה. בית המשפט מינה שמאי לצורך הערכת שווי הפיצוי
ובכלל זה מכלול השיקולים הנוגעים לסיכויי התביעה. השמאי בחוות דעתו כימת את סיכויי
התביעה. המדובר בנסיבות שונות מענייננו, כאשר גורם מקצועי שקל את מכלול הנתונים
האובייקטיביים בפני ונתן את חוות דעתו לענין גובה הפיצוי.

67. לאור האמור, לא מצאתי כי יש באסמכתאות שהובאו לשנות ממסקנתי.

68. לענין הטענה כי הנטל להוכחת התביעה צריך לעבור לכתפי הנתבעת - לא מצאתי כי יש
לקבל את הטענה בשים לב לחלוף הזמן מאז האירועים נשוא התביעה ועד הגשתה, אשר
הקשה על הנתבעת מבחינת שמירת מסמכים, וכן מציאת מסמכים הרלוונטיים להוכחת
טענות הגנתה. אציין כי גם אם היה נפסק כי הנטל עבר לכתפי הנתבעת - לאור המסמכים
שצורפו לכתבי הטענות, ועדותו של נציג חברת הביטוח, יש לקבע כי הנתבעת עמדה בנטל
זה.

הנזק הנטען לא הוכח

69. למעלה מן הצורך, נתייחס להוכחת הנזק.

70. התובע תמך את טענת הנזק בחוות דעת של רואה חשבון. אולם אין בחוות הדעת כדי להוכיח
את סכום הנזק. רואה החשבון אישר כי אינו מכיר את התקנון והוראותיו לענין חישוב
הפיצוי, ולא ידע לאשר האם הפיצוי תואם את התקנון המצוי של חברת "עדי". המומחה
אישר כי לא בדק את הסכומים על בסיסם ביצע את התחשיב (ר' עמ' 18 שורות 1-10 וכן
25-28).

71. בעקבות הבהרות עורך דין רוטשילד לתיק, ביקש בא כח התובע בסיכומיו לשנות את סכום
התביעה ולבקש גמלה חלקית בעקבות המידע שנמסר לתובע בנספח ח' (ראה לעיל) על יסוד
הסכום החודשי בסך של 1032 שח. ככל שביקש לעשות זאת, היה עליו להגיש חוות דעת

בית משפט השלום בנתניה

ת"א 16-07-2256 טביביאן נ' פורמן ואח'

תיק חיצוני:

1 מעודכנת ומתוקנת הכוללת את הסכומים הנתבעים, ולאפשר לנתבעת להתגונן מפני הטענה
2 בהתאם. לא ניתן לקבע פיצוי אריתמטי בדרך של הערכה כפי שהתבקש על ידי בא כח
3 התובע, וכן בשלב הסיכומים.
4
5 על כן, עולה כי הנזק הנתבע לא הוכח, והבקשה לשינוי סכום התביעה בשלב זה של
6 הסיכומים דינה להידחות אף היא.
7

פיצוי בגין נזק לא ממוני

8
9
10 72. כעת אבחן טענת התובע לפיה יש מקום לפצותו בגין נזק לא ממוני – עגמת נפש שנגרמה לו
11 בעקבות רשלנות הנתבעת.

12
13 כאמור לעיל, אין מחלוקת כי התביעה הוגשה באיחור, לאחר מועד התיישנות. כמו כן,
14 התובע סבר כי התביעה הוגשה במועד מסוים ולאחר בחינת הנתונים בהנהלת בית המשפט
15 נודע לו כי אין הדבר כך. בעקבות פנייתו להנהלת בית המשפט, התברר לו שהתאריך שהיה
16 מצוין על גבי המסמך אינו אפשרי, מאחר שהמדובר ביום שבו בית המשפט סגור ולא נפתחות
17 בו בקשות.
18

19 73. הנתבעת לא הכחישה כי התביעה הוגשה בחלוף תקופת ההתיישנות. בחקירתה הנגדית טענה
20 כי המדובר בטעות של שליח שהועסק אצלה, גרם לה לבעיות רבות מול לקוחות וכעת אין
21 עימו קשר. לטענתה, היא הסתמכה על השליח בביצוע השליחויות ובדיעבד התברר לה על
22 מעשיו, ובכלל זה לעניין מועד הגשת המסמך (בעמ' 21 לפרוטוקול, שורות 9-24). המדובר
23 בטענות שנטענו לראשונה בחקירה נגדית. הנתבעת לא העלתה טענות אלה בכתבי הטענות
24 או בתצהיר העדות הראשית. הנתבעת גם לא טענה זאת בפני בית המשפט בזמן אמת בעת
25 שנחסמו דלתות התובע מחמת הדחייה על הסף בשל התיישנות, ולא הגישה בקשה לבית
26 המשפט ברוח דברים אלה בזמן אמת. השליח לא הובא לעדות. על כן, הטענה לא הוכחה
27 וגם אם אכן יש ממש בדברים, הרי שהדבר לא מאיין את אחריותה לבדוק את המועדים
28 לאישורם, ולוודא הגשתם של המסמכים, בשל חובתה כלפי הלקוח ובעיקר כאשר המדובר
29 בתביעה המוגשת במועד כה סמוך לתום תקופת ההתיישנות.
30

31 74. הפסיקה דנה במקרה שבו תביעה הוגשה באיחור על ידי עורך דין וקבעה פיצוי לא ממוני
32 אשר נגרם ללקוח עקב הרשלנות, בנסיבות אלה:

בית משפט השלום בנתניה

ת"א 16-07-2256 טביביאן נ' פורמן ואח'

תיק חיצוני:

"כבודו של אדם, שמו הטוב, נוחותו ושלמות נפשו חשובים לחיי חברה
תקינים וצריכים לקבל הגנה ראויה כמו כל אינטרס רכושי. כוסו וכיסו
של אדם אינם חשובים מכעסו".
(ע"א 243/83 עיריית ירושלים נ' גורדון, פ"ד לט(1) 113, 141).

פסק הדין המנחה באותו ענין דן בנסיבות בהן עורך הדין התרשל, אך הקשר הסיבתי לנזק
לא הוכח (ע"א 153/04 רובינוביץ נ' עו"ד רוזנבוים [6.2.2006]), שם טענה התובעת כי עורך
הדין טעה בהערכה לתשלום מס שבח בעסקת מקרקעין בה ייצג אותה. בית המשפט קבע
כי התובעת לא הוכיחה קשר סיבתי בין הרשלנות לנזק הנטען מאחר שלא הוכח כי הייתה
נסוגה מהעסקה ככל שהייתה מודעת לכך שהערכת המס שגויה, על כן לא נפסק לטובת
הלקוחה כל פיצוי. בית המשפט העליון קיבל את הערעור על בית המשפט המחוזי לענין אי
פסיקת פיצוי לא ממוני, ופסק כי ש לקבע פיצוי בסך של 50,000 שח :

"חברי השופט רובינשטיין קבע – בדרך האומדן – סכום פיצוי כולל בגין
נזק, ולא פסק פיצוי נפרד בעבור נזק לא ממוני. דעתי היא שיש מקום
לפצות את המערערת בנפרד, פיצוי מסויים, בגין נזק לא ממוני בלבד.
המשיב גרם למערערת בהערכתו השגויה צער רב, ולו בשל כך שחיה
באשליות לגבי סכום הכסף שיהיה בידיה לאחר תשלום המסים. אמת
הדבר, "קביעת הפיצוי בגין נזק לא ממוני קשה היא. הן בשל הקושי
האינטלקטואלי שביסוד ראש נזק זה, הן בשל הקושי להעריך בערכים
כספיים את שיעורו של נזק מסוג זה... בה בעת, העיקרון של החזרת המצב
לקדמותו, חולש גם על ראש נזק זה ומחייב, על כן, פיצוי הולם בגינו" (ע"א
1081/00 אבנעל חברה להפצה בע"מ נ' מ"י (טרם פורסם), פסקה 22 לפסק
הדין). כשאני מביאה בחשבון את שיעור האשם התורם (או אי-הקטנת
הנזק) שקבע חברי, הייתי מציעה לקבוע פיצוי בגין הנזק הלא ממוני בלבד
בסך של 50,000 ש"ח, שישאו הפרשי הצמדה וריבית כחוק החל מיום מתן
פסק דיננו זה עד ליום התשלום בפועל. סכום זה מבטא את הפגיעה
במערערת כתוצאה מהתרשלותו של המשיב בעניינה. בהתאם, הייתי
מציעה לדחות את שאר חלקי הערעור, בלא צו להוצאות."

75. בתי המשפט יישמו פסיקה זו בבתי המשפט המחוזי והשלום :

בתא (ת"א) 15-12-67076 פבל לפיושקין נ' עו"ד רונן גריסרו בנסיבות בהן עורך הדין הגיש
את התביעה בחלוף מועד ההתיישנות אולם לא נגרם נזק ללקוח (בשל קשיי גביה כך שבפועל

בית משפט השלום בנתניה

ת"א 16-07-2256 טביביאן נ' פורמן ואח'

תיק חיצוני:

לא יכול היה לגבות את הכספים), קבע בית המשפט החזר של מחצית שכר הטרחה וסך של 50,000 ש"ח.

בתא (י-ם) 10386/05 רייזמן דן נ' לוי ציון בית המשפט קבע פיצוי לא ממוני בגין עגמת נפש בסך של 30,000 שח לכל תובע בשל שיהוי בהגשת תביעה מצד עורך הדין. בד בבד, אף נפסקו פיצויים ממוניים בגין נזק כספי שנגרם לתובעים עקב השיהוי בהתנהלות עורך הדין. יש לציין כי באותו מקרה בית המשפט מצא אף קשר סיבתי בין ההתרשלות לנזקים ממוניים שנגרמו ללקוחות.

76. יישום לענייננו:

אופן התנהלות הנתבעת הביא לפגיעה באמונו של התובע, בשל יצירת מצג שווא ביחס למועד הגשת ההליך שהתברר ככוזב, וגילוי הנתבע בדיעבד לעניין זה, וכן בשל עצם הגשת התביעה בחלוף מועד ההתיישנות, על אף חובתה והתחייבותה להגשת התביעה במועד.

הבט נוסף אשר בא לידי ביטוי בפסיקת פיצוי בגין עגמת נפש הוא עצם אבדן הזכות לבירור ההליך המשפטי, אף אם בסופו של יום ההליך היה נדון והתוצאה היתה דחיית התביעה. בשל הגשת התביעה בחלוף תקופת ההתיישנות, לא ניתנה לתובע הזכות להביא את מלוא טענותיו בפני בית משפט בזמן אמיתי. עצם ההידרשות לענין זה כיום בדיעבד אינה יכול להוות תחליף לניהול הליך בזמן אמת על ידי התובע.

כך, בע"א (ת"א) 36776-02-11 רונן יעקב נ' רוני אילן, בית המשפט פסק לחובת עורך הדין פיצוי בסך של 55,000 שח בגין התנהלות רשלנית, ושקלל בכלל זה את הנזק מאי בירור התביעה עקב המעשה הרשלני.

77. יחד עם זאת, מצאתי מקום להביא בחשבון לענין קביעת סכום הפיצוי מספר שיקולים נוספים:

האחד, הנתבעת הוכיחה כי המשיכה לסייע לתובע בבקשות שהגיש לבית המשפט ללא תמורה(בקשה לביטול חיוב בהוצאות) גם לאחר שנותק הקשר ביניהם (בעמ' 19 לפרוטוקול שורות 19-24).

השני, בפועל לא נגרם נזק ללקוח לאור מסקנתי לעיל כי לא קמה עילה מול חברת הביטוח.

בית משפט השלום בנתניה

ת"א 16-07-2256 טביביאן נ' פורמן ואח'

תיק חיצוני:

השלישי, התובע הגיש תביעה כספית כנגד הנתבעת בשיעור של 736,000 שח. רכיב הנזק הממוני עמד על סך של 530,000 שח. בית המשפט העמיד את התובע על הקושי בניהול ההליך, בכל הנוגע לראש הנזק המתייחס לכספי הפנסיה, בשים לב לחומר שעמד בפני בית המשפט עוד בתחילת ההליך. התובע עמד על זכותו להמשיך בהליך. ניתנה לתובע הזכות לתקן את כתב התביעה ללא הוצאות, ואף לזמן נציגים מחברת הביטוח בהליך ההוכחות. בתיק נוהלו 7 ישיבות בהן נכחה הנתבעת (שתי ישיבות הוכחות). בית המשפט אף הציע לצדדים לייעל את ההליך לאחר שמיעת שלב הראיות, לענין רכיבי התביעה- הצעה זו לא התקבלה מצד התובע.

הנתבעת מייצגת את עצמה, אולם נדרשה לעמוד בניהול של הליך משפטי בו היא חשופה לתביעה בשיעור ניכר. הנתבעת לא הביאה ראיות לנזקים שנגרמו לה עקב ניהול ההליך, אולם הוצאות אלה מצויות בשיקול דעתו של בית המשפט (בהקשר זה הבאתי בחשבון אף את התנהלות הנתבעת באי הגשת כתבי טענות במועד – דבר שגרם אף הוא לעיכוב בהליך ולצורך של הנתבעת להידרש לבקשה לביטול פסק דין וביטול הליכי הוצאה לפועל).

רביעית, עצם ההזדמנות שניתנה לתובע בהליך זה בהבאת עדים והגשת מסמכים, יש בה כדי להשליך לענין עגמת הנפש הנטענת.

חמישית, מטרת הפיצוי הנזיקי היא להשיב את המצב לקדמותו, ובבחינת נזק שאינו ממוני, הרי שמטרת הפיצוי היא לתת תרופה לאבדן האמון של הלקוח, נזק שמטבעו קשה להערכה מספרית ועל כן נגזר ממכלול רב של שיקולים בנסיבות הענין העומד בפני בית המשפט.

78. בשקלול כל הטעמים לעיל, תוך בחינת סכומי הנזק שנפסקו בנסיבות זהות, ההלכה הפסוקה, תוך שלקחתי בחשבון את הנסיבות הספציפיות במקרה שבפנינו, אני מחייבת את הנתבעת לפצות את התובע בשל עגמת נפש בסך של 30,000 ₪.

כמו כן, על אף הפער המשמעותי בין הסכום שנתבע על ידי התובע לבין הסכום שנפסק, לא מצאתי מקום לפסוק הוצאות לחובת התובע כלפי הנתבעת. בד בבד, לא מצאתי מקום לחייבה בהוצאות משפטיות. הבאתי בחשבון את פסיקת סכומי ההוצאות כחלק משיקול הדעת הרחב בקביעת סכום הפצוי הלא ממוני.

בית משפט השלום בנתניה

ת"א 2256-07-16 טביביאן נ' פורמן ואח'

תיק חיצוני:

סוף דבר

79. הנתבעת תשלם לתובע פיצוי בסך של 30,000 שח. אין צו להוצאות. הסכומים ישולמו בתוך 30 ימים, שאם לא כן, יישאו הפרשי הצמדה וריבית.

המזכירות תשלח העתק פסק הדין לצדדים.

ניתן היום, כ"ח תשרי תש"פ, 27 אוקטובר 2019, בהעדר הצדדים.

ע'גית הר ציון

ליאת הר ציון, שופטת